

Petrorhagia saxifraga

Klippnejlika

Klass: Magnoliopsida (tvåhjärtbladiga blomväxter), **Ordning:** Caryophyllales (nejlikordningen), **Familj:** Caryophyllaceae (nejlikväxter), **Släkte:** *Petrorhagia* (klippnejlikor), **Art:** *Petrorhagia saxifraga* - klippnejlika (L.)
Link **Synonymer:** *Tunica saxifraga* (L.) Scop., *Dianthus saxifragus* L., *Kohlrauschia saxifraga* (L.) Dandy

Kännetecken

Klippnejlika är en flerårig, gracil, ofta rikt grenig nejlikväxt som blir upp till 40 cm hög. Den har korta, smala, syllika blad. Blomställningen är ganska gles med ljusröda, mörkådrade blommor. Fodret är hinnaktigt och omgivet av korta, hylsformade högblad. Frukten är en kapsel som öppnar sig med fyra tänder. Det hinnaktiga fodret och de korta, hylsformade bladen skiljer klippnejlikan från alla andra i Sverige förekommande nejlikor.

Utbredning och status

Klippnejlika är känd från 28 lokaler i södra Sverige: Skåne (4), Blekinge (1), Öland (1), Gotland (7), Småland (4), Halland (2), Västergötland (4), Östergötland (4), Södermanland (1), Uppland (1) och Värmland (1). Av dessa är 15 aktuella varav 5 på Gotland, 2 i Skåne, 2 i Småland, 2 i Blekinge och en i vardera Östergötland, Södermanland, Uppland och på Öland. Troligen har den varit endast tillfällig på några platser medan den funnits i mer än 100 år på åtminstone en lokal. Klippnejlikan är inte känd från övriga Norden. Dess utbredning är sydeuropeisk från södra Frankrike via Italien, södra Tyskland, Schweiz, Österrike till Balkan med enstaka utpostlokaler i Spanien, Portugal och Ukraina. Till lokalerna i norra Tyskland, Polen, Baltikum, Storbritanien och Sverige har klippnejlikan inkommit med människans hjälp.

Ekologi

Klippnejlika växer i Sverige på basiska klippor och torr gräshed på sand. I Sydeuropa är den dessutom känd från rasbranter och klippväggar. Den tål torka och exponering mycket bra men är känslig för överskuggning och igenväxning. Den är troligen från början odlad i Sverige och därifrån naturaliserad.

Hot

Främsta hotet mot klippnejlikan är att växtplatserna exploateras (med exempelvis golfbana vilket skett på Öland) eller planteras igen med skog. Flertalet av förekomsterna är troligen ej hävdberoende och klarar sig så länge inget sker med lokalerna. Några av förekomsterna ligger i reservat.

Åtgärder

Samtliga förekomster av klippnejlika bör övervakas av floraväktare och eventuell hotbild klarläggas.

Övrigt

Utländska namn – DK: Fjeld-Knopnellika, GB: Tunicflower.

Litteratur

- Andersson, U.-B. & Gunnarsson, T. 2006. Floraväktarrapport 2005 Ölands botaniska förening. Krutbrännaren 15 81): 3–49.
- Anonym 1996. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1995. Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad 1996 (1): 5–52.
- Anonym 1997. Floraväktarverksamheten i Skåne. Årsrapport 1996. Lunds Botaniska Förening. Medlemsblad 1997 (1): 1–40.
- Antonsson, K. 1997. Hotade kärleväxter i Östergötland 1997. *Information från länsstyrelsen i Östergötlands län* 1997:4.
- Danielsson, P. (red.) 2003. De rödlistade floraväktararterna med lokalföreckning. *Värmlandsfloran* 18 (1).
- Ekman, J., frosteberg, K. & Svenson, A. 2005. Floraväktariet i Sörmland och Uppland fram t.o.m. 2004. *Daphne* 16: 3–111.
- Engström, F. & Karlsson, T. 2006. Rödlistade kärleväxter I Östergötland – Trender för nationellt och regionalt rödlistade arter I Östergötlands län 1995 – 2005. Rapport 2006:20. Länsstyrelsen Östergötland.
- Knutsson, T. m fl 1997. Försvunna, hotade och sårbara kärleväxter på Öland. *Krutbrännaren*. Suppl. 2.
- Petersson, J. 1990. Nyheter i Gotlands flora 1989. *Rindi* 10: 4–13.
- Petersson, J. 1999. Hotade växter på Gotland. Del. 2: Sårbara arter. *Rindi* 19: 59–118. Weimarck, H. 1963. Skånes Flora. Lund.

Författare

Mora Aronsson & Lena Jonsell 1996. ©ArtDatabanken, SLU 2007.